

Dat geeft de burger moed

'In Search of Democracy 3.0' is een opwekkend spel

De democratie roept ons vanuit een raam aan de overkant van de straat tegemoet als we de zaal buitenkomen: 'Hé trut, hoe is 't met jou? Theater Aan Zee, *jawadde*. 't Is hier ál Theater Aan Zee.' Gastheer Lucas De Man heeft zojuist de voorstelling afgesloten met de vraag: wie voelt zich vanavond niet gezien of gehoord? We hebben een kandidaat.

Het schuurt wel meteen over de wonde: wie verzamelt er op een late dinsdagavond zoal bij de Kunstencampus om in gesprek te gaan over de democratie? We zien studenten en hoogbejaarde dames, ernstige veertigers naast montere zestigers en godzijdank ook een paar trosjes kleur. Een divers publiek dus. Ergens weten we natuurlijk beter: dit zijn mensen met een stem. Misschien twijfelen ze nog of ze die vanavond gaan gebruiken – ook mensen met een stem moeten nu en dan een drempel over. Maar ze hebben in het programmablaadje gelezen 'interactieve liveperformance' en ze zijn hier. Dat zegt genoeg.

Bij het binnenkomen krijgen we een kleurenkaart. Groen, rood, blauw. We hebben de keuze om niet te weten of niet te kiezen. Niet erg dapper, wel comfortabel. Ook de moderators doen hun uiterste best om ons op het gemak te stellen. Vier geestige, charmante mensen die ons voorstellen om op zoek te gaan naar onze gemeenschappelijke horizon. Hoe zouden we kunnen weigeren? "Wie zijn wij en wat hebben we wel of niet met 'democratie'?" Dat mogen we in anderhalve minuut aan onze buur proberen uit te leggen. Het publieke verslag daarvan geeft meteen aanzet tot wat debat. Een koppel heeft het gehad over stemplicht versus stemrecht en was het niet noodzakelijk met elkaar eens. "Dat stemplicht wel degelijk belangrijk is," pikt een dame op de bovengelegen rij beslist in. "Jon-

geren zijn vaak niet geïnteresseerd in de democratie," oppert ze. "Zo denken ze er tenminste over na." Een meneer wat verderop vindt iets anders: stemplicht geeft aanleiding tot meer proteststemmen. "Dat in Nederland het tegendeel bewezen is," pareert De Man.

We krijgen een aantal cijfers. Over hoe de verschillende nationaliteiten in Europa denken over het belang van de democratie en van sterke leiders. Over hoe die percentages zich verhouden tot leeftijd en het verloop van de tijd. Conclusie: de democratie is niet eeuwigdurend of vanzelfsprekend. We moeten eraan werken, net zoals aan een liefdesrelatie. Wat de sterke en zwakke punten zijn van die relatie, daarover zullen de makers de komende drie jaar onderzoek doen over heel Europa. Met onze hulp. Wat we zeggen is van belang – dat geeft de burger moed.

We mogen eerst onze schoolkennis etaleren over de beginselen van de democratie met behulp van een tijdlijn. Onze aandacht piekt als het discours een sprong maakt van het 'wie en wanneer' naar het 'hoe'. Bijvoorbeeld wanneer het gaat over hoe de oorspronkelijke inwoners van Australië omgingen met de vraagstukken in hun samenleving. Daar willen we meer over horen. Maar voor creatieve oplossingen moeten we nog even geduld oefenen. En werken. Eerst gaan we het hebben over de essentiële onderdelen van de democratie: wat vinden we écht belangrijk? En wat willen we veranderen?

In geen tijd zit zowat iedereen met de hand omhoog. Dat is een verdienste, zelfs met een publiek dat bovengemiddeld onderlegd is in het palaveren over deze of gene kwestie. Mij komen alvast spontaan de talloze vergaderingen, denk-, focus-, participatie- of andere rondetafelgroepen voor de geest waarin ik, en mijn lotgenoten met mij, liever de vloer van het lokaal was gaan vegen dan een klinker te moeten uitbrengen. Kijk en leer. Aan niemand in het bijzonder. Het is absoluut een opwekkend spel om aan deel te nemen. Er worden boeiende dingen gezegd, zeker ook omdat we de gezichten zien die erbij horen. Niet heel verrassend: extreme meningen blijven uit. Goed en wel beschouwd zijn ook afwijkende opinies gering. We zitten attent op onze stoel als een lobbyist naar voren mag komen om te vertellen dat geld niet altijd de foute kwestie dient. Voor het eerst horen we spontaan gejoel. Dat de tijd er niet is om met de man uit te wijden, begrijpen we: *the show must go on*. Maar het had ons wel benieuwd. En we vragen ons stiltejes af welke wezenlijke inzichten dit onderzoek over drie jaar zal opleveren als het niet dieper kan spitten dan een vrij eenvoudig behaalde consensus.

Op die bedenking anticiperen de makers door te stellen dat "democratie niet gaat over nadenken of leren, je moet het *doen*". We krijgen daarvoor een paar concrete ideeën mee. "Ja, natuurlijk," denken we een paar keer. "Daar moeten we inderdaad iets mee doen." Uit het animo waarmee het publiek na de performance uit elkaar gaat, maken we op dat anderen er hetzelfde over denken. Nu alleen nog even kijken hoe we dat allemaal gaan inplannen.

Heleen Driesen

Vandaag en morgen, om 21u, in Kunstencampus aan Zee.

Op zoek naar verbinding

Over 'The Hangman Radioshow' (Jong Werk)

Het is een eindje fietsen. *The Hangman Radioshow* van het gelijknamig collectief, bestaande uit Camille Paycha, Noortje Sanders en Thijs Veerman, speelt tussen de bunkers in Raversijde. Maar laat dat u niet tegenhouden. Terwijl de zon ondergaat en een prachtig zicht verschaft, klinken de krekels steeds luider. Het vormt het idyllisch decor van *The Hangman Radioshow*. Over technologische vooruitgang, menselijk verval en de duizelingwekkende oneindigheid van het heelal.

Met een jonge jenever of een thee in de hand worden we gevraagd om nog even te wachten. "Voor een optimale ervaring van de voorstelling" moet het namelijk donker zijn. Als het begint te schemeren, volgen we de performers met een transistorradio in onze hand langs een route waarop technologie sciencefiction lijkt te worden en een dansend lichaam net een hemellichaam lijkt. Tijdens de route worden we onderhouden door Sanders koddige stem. Ze maakt radio. Niet via het internet, maar *old school*: voor wie de frequentie in kwestie kan ontvangen. Voor ons dus. Een enkele keer klinkt er plots *pink noise*, of een popnummer van een plaatselijk radiostation, en moeten we handmatig de juiste korte-golf terugvinden – op zoek naar de juiste verbinding.

Sanders zit op een duintop en blijkt daar een improvisatorisch radiostation te bewonen. Ze neemt ons mee naar haar pubertijd, naar de walkman om precies te zijn. Op zich niet zo gek, ware het niet dat dit voorval zich in 2009 afspeelt. Ze heeft altijd al "een vreemd verlangen naar obsoleete technologie" heeft gehad. Misschien komt dat verlangen voort uit het gevoel dat de techniek ons in toenemende mate van de wereld om ons heen vervreemdt? We communiceren alleen nog via de interface van onze computers, tablets en gsm's. "Langzaam maar zeker verandert alles in magische, zwarte doosjes."

Even verderop hangt circusartiest Paycha aan linten in een torenhoge driepoot. Het is aardedonker nu. Volledig in het wit en met slechts een klein lampje op haar hoofd zien we Paycha klimmen, draaien, kolken en vallen in de linten. In het minieme licht wordt telkens slechts een deel van haar ledematen verlicht. En terwijl Sanders vertelt over de spaceshuttle Voyager I Probe, doet het fascinerende schouwspel denken aan het bewegen van de hemellichamen rond de aarde. We horen fragmenten van de *Voyager Golden Record*, het zijn grammofoonopnames die NASA in 1977 mee de ruimte instuurde. Opnames die de mensheid moesten samenvatten voor buitenaards leven. Opnames die de mensheid, als de aarde over biljoenen jaren ophoudt te bestaan, zo vertelt Sanders, zullen overleven.

De dans van Paycha, de poëtische overpeinzingen van Sanders en de mooie beelden van scenograaf Thijs Veerman bieden ruimte voor eigen associaties. Toch hangen de verschillende onderdelen nogal losjes aan elkaar, waardoor niet duidelijk wordt waar het in *The Hangman Radioshow* daadwerkelijk om gaat. Of toch? Misschien is het juist de zoektocht naar verbinding. Misschien keek iemand tijdens de fietstocht terug naar Oostende even naar de hemel, waar de grammofoonopnames nog altijd zweven, en voelde hij zich plots niet meer alleen. Wie weet.

Xandry van den Besselaar

Vanavond om 21u30, op het Provinciedomein Raversyde.

Dagklapper

Vandaag nog tickets voor o.a.

11u/15u	IN DE KLAS Yves Petry's nieuwe roman, De geesten, werp
16u	DOCUMENTAIRE/PERFORMANCE ANNE MEETS JEFFREY Een intiem project over de angst om te sterv
20u	ELECTRONIC Een heerlijke trip met atmosferische sounds
21u	LIVE ONDERZOEKSPERFORMANCE IN SEARCH OF DEMOCRACY 3.0 Een combinatie van theater, muziek en direc
21u	CIRCUS FOREVER, HAPPILY... Circus met veel humor, goesting en ballen, v

YVES PETRY	CC DGP (KLAS)
ot pertinente vragen op over moraliteit.	
EMMA BERENTSEN/TIFFANY MURPHY	CC DGP (ATELIER +1)
en en het verliezen van waardigheid.	
JACOBIN	MANUSCRIPT
capen en prikkelende electronica.	
STICHTING NIEUWE HELDEN	KUNSTENCAMPUS AAN ZEE
te dialoog over democratie.	
COLLECTIF MALUNES	MARIA HENDRIKAPARK
oor allen.	

Studie ter bevordering van emancipatie

'Farmer Train Swirl – Étude' is ode aan 'house'

Met *Farmer Train Swirl – Étude* brengt Cassiel Gaube een innemende ode aan *house*. De *farmer*, de *train* en de *swirl* waarnaar de voorstelling vernoemd is, zijn danspassen die kenmerkend zijn voor dit genre. In zijn transparante solo geeft Gaube het publiek inzage in de geschiedenis, de techniciteit en de schoonheid van deze dansstijl.

Bij aanvang van de voorstelling verschijnt Gaube in joggingbroek op scène en spreekt zijn publiek toe. Wat we te zien zullen krijgen, is het resultaat van een onderzoek naar *house*. Hij vertelt dat de dansstijl in de jaren tachtig ontstond in clubs te Chicago en New York, als een afgeleide van hiphop. Hij legde zich in Parijs en Chicago ter voorbereiding van het stuk toe op deze stijl en probeerde die zich ook eigen te maken. Op onze stoelen vinden we een A3-blad terug waarop de choreografie die hij zal brengen, gemapt is. Alle danspassen die aan bod zullen komen staan er schematisch op weergegeven. Er hoort zelfs een legende bij, waaruit afgeleid kan worden dat Gaube verschillende registers zal opentrekken. *House* wordt afgewisseld met hiphop, zelf bedachte danspassen, *signature steps* en variaties op bestaande passen. Gaube nodigt op die manier zijn publiek uit om samen met hem een analytische bril op te zetten, om via de 'map' schakeringen in het genre te ontwaren.

Daarmee zet Gaube de krijtlijnen uit van *Farmer Train Swirl*: het is een étude. In de muziek wordt deze term gebruikt om een oefenstuk aan te duiden dat gespeeld wordt ter verbetering van de techniek van de muzikant. De stukken zijn dus per definitie niet bedoeld als

materiaal voor een concert. Toch zijn er in de muziekgeschiedenis wel enkele études aan te duiden die bekendheid hebben verworven als concertstuk. Voor *Farmer Train Swirl* geldt hetzelfde principe: het is een weergave van zijn studie naar de taal van *house*, een stijl die hem technisch uitdaagt als danser. Want bij *house* wordt er bijvoorbeeld sterk ingezet op bliksemsnel voetenwerk en golvende bewegingen waarbij alle ledematen gebruikt worden. Vervolgens presenteert Gaube zijn étude bij wijze van statement als een volwaardige choreografie op scène, wat op zich geen vreemde parallel is aangezien *house* vaak gezien wordt als een *urban* dansstijl die niet ontstaan is voor op een podium.

Dit gebeurt allemaal in volledige transparantie. We lijken ons in een repetitiezaal te bevinden, een volledig witte speelvlak ontfaan van alle attributen. Terwijl Gaube zijn passen omvormt tot één lang-gerekte, spiraalvormige dansfrase, volgt het publiek hetzelfde traject als de danser: van leek tot ingewijde, van onkunde naar kunde. Datzelfde groeiproces wordt bovendien gereflecteerd in het gebruik van muziek tijdens deze voorstelling. Aanvankelijk danst Gaube zonder muziek – we horen enkel zijn ademhaling. Pas tegen het einde van de voorstelling schalt er dan toch een nummer door de boxen. Het lijkt het punt te markeren waarop wij, de toeschouwers en Gaube, eindelijk het punt bereiken waarop we de mechanismen beginnen door te hebben, waardoor we vrijer kunnen kijken/dansen en er ons compleet aan kunnen overgeven. Alles *vloeit* nu beter. Waar Gaube in het begin met zijn 'map' tracht de blik van de toeschouwer te choreograferen, kunnen we na een tijdje loskomen van deze opsomming van danspassen om met meer kennis naar de voorstelling te kijken. Heel slim is dat: hoe Gaube zijn eigen leerproces in het genrel terugkaatst naar de toeschouwer. *Farmer Train Swirl* is in al zijn geledingen een boeiende studie ter bevordering van de emancipatie.

Elke Huybrechts

Vandaag en morgen om 14u in CC DGP (Telefonie).

HET IS AAN... Selm Wenselaers

Hoop is het omarmen van het onbekende. Het zijn de woorden van de Amerikaanse schrijfster Rebecca Solnit. Als je wilt dat er iets verandert, dan is hoop het begin. Je mag woedend zijn op de werkelijkheid, maar wees niet blind voor de complexiteit ervan.

Deze editie van Theater Aan Zee ademt hoop. Het festival begon met een belangrijk stuk van Wouter Hillaert in *rekto:verso*. In "De smalle portemonnee van Theater Aan Zee" fileert hij met veel precisie en liefde het kunstenveld en dit festival. Het moet anders, maar door de inzicht die artistiek leider Luc Muylaert en zakelijk leider Hans Rabaey van TAZ geven, kunnen we begrijpen welke moeilijke evenwichtsoefening zij elk jaar opnieuw maken. Die transparantie voelt als een keerpunt. Het maakt een nieuw gesprek mogelijk – voorbij het cynisme dat steeds meer de bovenhand kreeg.

Ook al wordt ze niet altijd correct verloond, de jonge generatie podiumkunstenars draagt op haar manier hoop uit. Brandend actuele thema's als migratie en seksueel geweld worden aangesneden en in alle complexiteit getoond. Er wordt verbeeld en gespeeld zoals het al jaren niet meer gezien is.

Hoop is overal op TAZ aanwezig. Soms expliciet, soms moet je even beter kijken om het te zien. Curator Lucas De Man organiseerde *Avonden van Hoop* en schreef mee aan "de meest hoopvolle *Knack* ooit". Programmator Mats Van Herreweghe schetste gisteren op deze plek in de *TAZette* enkele utopische ideeën. Maandag was er de zogenaamde 'sectordag' waarop de cultuurwerkers gezamenlijk nadachten over een hoopvolle toekomst. En wat te zeggen over de vele vrijwilligers die zich jaar na jaar belangeloos inzetten, of het publiek dat

steeds weer het experiment omarmt?

Hoop wordt vaak verward met optimisme. Net als pessimisme is het een vorm van zekerheid over de toekomst. De toekomst is onzeker, enkel dat is zeker. Wat ons rest is hoop.

Selm Wenselaers is dramaturg en conservator en is een van de mentoren voor Jong Werk op TAZ.

Telex

- *Place Musette* op Café Koer, met Vito & The Rolls, van 19u tot 22u.

- In de latenightshow *Emma* inviteert nodigt Emma Lesuis woordkunstenars, beeldmakers, performers en wetenschappers uit. Selm Wenselaers bekeek TAZ met dramaturgische blik en komt vertellen hoe de culturele sector als familie in elkaar steekt. De Antwerpse fotografe Sanne De Wilde is er ook en vertelt vanavond over het familiale als thema in haar werk. DJ Missy K sluit de avond af.

- In *Luister mee* leest Reinhilde Van Driel voor. Voor kinderen vanaf 7 jaar in het kleine tentje in het Familiepark (Leopoldpark). Kolona Maan, vereniging voor vrouwen en kinderen met een diverse culturele achtergrond, geeft er om 17u een feest.

- gasten *Yes, Please. LIVE!*

14u > Sebastien de Waele en Lucas De Man

18u > Arbi el Ayachi

- Om 11u30 is er het toonmoment van de *Theaterweek* voor kleuters van mu-zee-um vzw. In de Basisschool De Groeiboom, Hendrik Serruyslaan 28. Op diezelfde locatie is er om 15u30 het toonmoment van de *Theaterweek* voor 6-9-jarigen, een samenwerking van Theater de LUX en mu-zee-um vzw.

Colofon

Redactie: Katrien Brys, Xandry van den Besselaar, Elke Huybrechts, Sam Ecker, Simon Jan Bellens, Heleen Driesen, Steven Heene, Janice Feryn, Daan Borloo.

Foto's: Moon Saris, Luc Depreitere. Tekening: Janice Feryn.

VU: TARTART VZW, HENDRIK SERRUYSLAAN 18A, 8400 OOSTENDE

